

SIMON Szabolcs

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Komárom, Szlovákia
simons@ujs.sk

VÁGSELYE VÁROS KÉTNYELVŰSÉGE¹

Bilingualism in the town of Saľa in Slovakia

Dvojezičnost grada Vagšelj

A dolgozat célja a szlovákiai Vágsellye város kétnyelvűségének bemutatása, kiválasztott adatok által. Az írás első része betekintést nyújt Vágsellye város és környéke történelmébe, jelenébe és nemzetiségi összetételének alakulásába. A dolgozat következő része egy empirikus kutatás eredményéből szolgáltat adatokat. A kutatás során felmértük Vágsellye kétnyelvűségét, az adatközlők nyelvi kompetenciáit, nyelvhasználati szokásait a társadalmi és a magánszférában, ezenkívül feltérképeztük adatközlőink véleményét az értékrendjükkel kapcsolatban.

Kulcsszavak: kétnyelvűség, kétnyelvű adatközlők, nyelvhasználati szintér, szlovákiai magyar beszélőközösség, nyelvi kompetencia

Bevezetés

Dolgozatunk tárgya a dél-szlovákiai Vágsellye város kétnyelvűségének bemutatása, mind a magyar, mind a szlovák nemzetiségűek/anyanyelvűek szempontjából. A tanulmány első részében bemutatjuk a város és környéke demográfiai adatait, a vizsgálat módszerét és az adatközlőket. A dolgozat érdemi részében a nyelvhasználat különféle kérdéseivel foglalkozunk; képet nyújtunk

¹ A tanulmány a szlovákiai somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézet keretében működő Gramma Nyelvi Iroda támogatásával és a Dél-Szlovákia kétnyelvűsége, különös tekintettel néhány választott település helyi önkormányzatának kétnyelvűségére című projekt (Fond na podporu kultúry národnostných menšín, 21-170-00334) keretében készült a komáromi Selye János Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén.

az adatközlők első nyelvi (anyanyelvi) és másodnyelvi ismereteiről, a magyar és a szlovák nyelv használatának elterjedtségéről különféle nyelvhasználati szintereken, például a családi nyelvhasználatban és a közéletben, ezenkívül az adatközlők idegen nyelvi ismereteiről és a nyelvek iránti attitűdjeiről.

A kutatást hasonló céllal és módszertan alkalmazásával más szlovákiai városokban is elvégeztük, így annak eredményeként fokozatosan kibontakozik a dél-szlovákiai magyar–szlovák kétnyelvű városok nyelvi helyzete, nyelvhasználat. Korábban Komárom kétnyelvűségéről jelen folyóiratban közöltünk tanulmányt (vö. Simon 2020).

Vágsellye és a Vágsellyei járás – néhány történelmi és demográfiai adat

Az első írásos feljegyzés a városról az 1002-es évből származik. A pannonthalmi alapító oklevél másolatában található egy írásos emlék, ami a települést *Terra Wagk*ként említi. Ez a település a Vág folyó partján helyezkedett el, nagyjából ugyanott, ahol a mai város. *Salak*ként elsőként az 1100-as évek elején említik. Fejlődésére jó hatással volt kedvező elhelyezkedése, hiszen a Pozsony és Nyitra közötti útvonal érintette a települést (vö. Novák 2004).

A tatárok pusztítása után 1252-ben IV. Béla odaajándékozta Vágsellyét egy túrócszentmártoni kolostornak. Kolostori birtok volt a település és annak uradalma egészen a 16. századig. 1536-ban I. Ferdinánd király mezővárosi rangra emelte Vágsellyét. Ennek következtében megkapta a jogot a hetipiacok és a kétévente megrendezésre kerülő vásárok megtartására.

A török seregekkel folytatott harcok idejében a város eléggé elnéptelenedett. Nagy veszteségek érték Vágsellyét a Rákóczi-szabadságharc idején is. A harcok mellett árvizek is sújtották a várost, s ez a mezőgazdaság szempontjából is nagy nehézséget jelentett. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc is végigsöpört a területen. A tavaszi hadjárat során két csata is lezajlott Vágsellye közelében, az egyik Zsigárdon, a másik pedig Pereden. A magyar seregeket Görgey Artúr tábornok, míg az ellenséges csapatokat Gustav von Pott vezette. A zsigárdi csatára 1849. június 15-éről 16-ára virradó éjjel került sor. Néhány nappal később, 1849. június 20–21-én a magyar csapatok Pered határában harcoltak az ellenséges osztrák haderővel. A magyar sereg mindkét csata során vereséget szenvedett (vö. Mészáros 2017).

A XX. század jelentős változásokat hozott a város és környéke életében. Az első világháború után, a trianoni békeszerződést követően Magyarország elvesztette területeinek egyharmadát Csehszlovákia, Jugoszlávia és Románia

javára; egy kisebb terület Ausztriához került. A trianoni békeszerződés aláírása után a város a Csehszlovák Köztársaság fennhatósága alá került (vö. Nemere 2005, Vadkerty 2002).

Az 1993-ban megalakult Szlovák Köztársaságban három évvel később a Galántai járásról leválasztották a Vágsellyei járást. 1996-tól a járásban 13 település található. A járás székhelye, Vágsellye, az egyetlen város (vö. Korec 1997, Süle–Nagy–Brüder 2005).

2001-ben a magyarok aránya jelentősen csökkent az 1991-es évi népszámlálási adatokhoz képest a járásban. 2001-ben Vágkirályfa és Pered állt az élen a magyar nemzetiségű lakosokat illetően (83–83%). Pered volt az egyetlen település, ahol mindössze 2%-ot csökkent a magyarság aránya az előző évtizedhez képest, öt település azonban nagyobb arányú visszaesést mutatott: Zsigárd, Sókszelőce, Királyfa, Vághosszúfalu (ezen falvak esetében a magyarság csökkenése elérte a 6%-ot, 10 év leforgása alatt), valamint Királyi (a községben 8%-kal csökkent a magyar nemzetiségűek aránya). További két faluban, Mocsonokon és Köpösdön szinte elenyésző a magyarok száma (vö. Dohányos–Lelkes–Tóth 2004; Gyurgyík 2001, 2004).

A 2011-es népszámlálás adatai szerint a járásban élő magyarság százalékaránya az előző népszámlálási adatokhoz képest sokat csökkent. A 13 településből 8-ban a magyarok aránya meghaladta az 50%-ot. A járás falvai közül Pered a legmagyarabb; a magyar lakosok aránya itt elérte a 78%-ot, viszont a korábbi adatokhoz képest 5%-kal csökkent a magyarok létszáma. Peredet e tekintetben Vágfarkasd követi 69%-kal, majd Vágkirályfa 68%-kal. Több településen is további jelentős csökkenés tapasztalható. Vágkirályfán 15%-kal, Vághosszúfalun 13%-kal csökkent a magyar nemzetiségűek száma. Ennek magyarázata az is lehet, hogy mindkét falu Vágsellye közvetlen közelében található, ahol többségben szlovák nemzetiségűek élnek. Zsigárdon, Sókszelőcén és Vágtornócon 9%-kal csökkent a magyarok aránya. Két településen, Mocsonokon és Köpösdön fennáll az a veszély, hogy az ott élő magyarság a következő népszámlálás alkalmával teljesen eltűnik.

A kutatás módszere, az adatközlők bemutatása

A felmérés helyszíne

A felmérést, a kérdőívek lekérdezését Vágsellyén végeztük, a helyi kórház egykori épülete előtt. A kiválasztott helyszín megfelelőnek bizonyult, hiszen a környéken sok ember megfordul, magyarok és szlovákok, idősebbek és fiatalabbak egyaránt.

A felmérés során arra törekedtünk, hogy az adatközlői csoportban képviselve legyen a fiatalabb, a középkorú és az idősebb korosztály is. Emellett figyeltünk arra is, hogy a nemek szerinti megoszlás is lehetőleg kiegyensúlyozott legyen. Az adatgyűjtés több alkalommal történt, egy-egy alkalommal egy-egy konkrét célcsoportot választottunk ki és kérdeztünk le.

A kérdőívről

A kutatáshoz felhasznált kérdőívnek két változata volt, egy magyar és egy szlovák nyelvű, ugyanakkor tartalmuk megegyezett. A potenciális adatközlők tetszőlegesen választhattak a kétféle nyelvű kérdőív közül. A kérdőív magyar változatában a legtöbb kérdés, természetesen, a magyar mint feltételezett első nyelv használatára vonatkozott; a szlovák változatban pedig hasonló módon a szlovákra. Feltételeztük ugyanis, hogy a magyar kérdőíveket főleg magyar anyanyelvű adatközlők választják, míg a szlovák változatot főleg szlovák anyanyelvűek.

A cél az volt, hogy magyar és szlovák nyelven is negyven-negyven kitöltött kérdőívet kapjunk. Kérdőívünk összesen 29 kérdésből állt, a begyűjtött adatoknak a jelen dolgozatban csak egy részét mutatjuk be, főként azokat, amelyeket témánk szempontjából kiemelten fontosnak tartottunk, például adatközlőink nemzetisége, anyanyelve, nyelvi kompetenciái, nyelvekhez való attitűdjei, a nyelvismerete, a közéleti és magánérintkezésben használatos nyelvei, kulturális értékekhez való viszonyulásai.

Adatközlők	Férfiak	%	Nők	%	Σ	%
Magyar kérdőívet választó adatközlők	18	45	22	55	40	100%
Szlovák kérdőívet választó adatközlők	19	47,5	21	52,5	40	100%

1. táblázat. *Az adatközlők nemek szerinti megoszlása*

Külön kérdésben rákérdeztünk a válaszadók nemzetiségére is. Kíváncsiak voltunk, hogy a kérdőívet kitöltők nemzetiségükre való tekintettel választanak-e megfelelő nyelvű kérdőívet, vagyis a magyar nemzetiségűek magyar, a szlovák nemzetiségűek szlovák nyelvűt. Előzetes elvárásunk ugyanis az volt, hogy a magyarok sok esetben szlovák kérdőívet választanak. Némi meglepetésünkre a szlovák nemzetiségű polgárok szlovák kérdőívet, a magyar nemzetiségűek pedig magyar kérdőívet választottak, vagyis a feltételezésünk nem teljesült.

Nemzetiség	Magyar kérdőívet kitöltő adatközlők	%	Szlovák kérdőívet kitöltő adatközlők	%
Magyar nemzetiségű	40	100	1	2,5
Szlovák nemzetiségű	0	0	39	97,5
Σ	40	100	40	100

2. táblázat. Az adatközlők nemzetiség szerinti megoszlása

A 2. táblázatban láthatjuk, hogy a magyar kérdőívet kitöltők mindegyike magyar nemzetiségűnek vallotta magát, a szlovák kérdőívet kitöltő adatközlők közül 1 személy magyar, 39 pedig szlovák nemzetiségű.

Megállapíthatjuk tehát, hogy az adatközlők mindkét csoportja, a magyar és a szlovák kérdőívet kitöltők is, nemzetiségük és anyanyelvük szerint választott kérdőívet. Ez azt jelenti, hogy a magyar nemzetiségűek és anyanyelvűek magyart, a szlovák nemzetiségűek/anyanyelvűek szlovákot. Számunkra meglepő az adat, hogy a nemzetiség és az anyanyelv kategóriái Vágsellyén szinte egybeesnek. Ez az „egybeesés” ugyanis általában nem jellemző a szlovákiai magyarok körében. (Az egyetlen példa –, amikor egy adatközlő a nemzetiségétől eltérő kérdőívet választott – magyarázata az, hogy adatközlőnk felmenői magyar nemzetiségűek, viszont ő már szlovák nyelvű oktatásban részesült. Elmondása szerint így *jobban tud szlovák nyelven kommunikálni, illetve jobban tud szlovák nyelvű szöveget értelmezni.*)

Megjegyezzük továbbá, hogy a kérdőívet kitöltők nem csupán vágsellyeiek voltak, hanem a környező falvak (Deáki, Pered, Zsigárd, Vágfarkasd, Negyed) lakosai is. Ehhez nem elhanyagolható háttéradatként megadjuk, hogy azokon a településeken, ahonnan az adatközlők származnak, milyen tannyelvű iskolák működnek. A települések közül kettőben (Pered, Vágfarkasd) a szlovák tannyelvű iskola mellett teljes szervezetségű magyar tannyelvű iskola is van. A járás más településein, Negyeden, Zsigárdon, Deákin, Vághosszúfalun, Vágkirályfán csupán magyar nyelven folyik az oktatás, Mocsonokon és Kőpösdön viszont csak szlovák tannyelvű iskola működik.

Iskolai végzettség	Magyar kérdőívet kitöltők	%	Szlovák kérdőívet kitöltők	%	Σ
Alapfokú	6	15,0	2	5,0	8
Középfokú	27	67,5	27	67,5	54
Felsőfokú	7	17,5	11	27,5	18
Σ	40	100	40	100	80

3. táblázat. *Az adatközlők iskolai végzettségük szerinti megoszlásában*

A fenti 3. táblázatban látható, hogy a magyar válaszadókból 6 (15%) alapfokú végzettséggel, 27 (67,5%) középfokú és 7 (17,5%) felsőfokú végzettséggel rendelkezik. A szlovák kérdőíveket kitöltők közül 2 (5,0%) alapfokú, 27 (67,5%) középfokú és 11 (27,5%) felsőfokú végzettségű. Mintánkból is kitűnik, hogy a középfokú végzettséggel rendelkező adatközlők vannak többségben.

Az adatközlők első nyelve (anyanyelve)

Fentebb megállapítottuk, hogy a magyar kérdőívet kitöltő adatközlők mindegyike magyar anyanyelvű. A szlovák kérdőívet kitöltő adatközlők közül 1 vallotta magát magyar anyanyelvűnek, a többi szlovák anyanyelvűnek. Összességében a magyar anyanyelvű válaszadók száma 41, a szlovák kérdőívet kitöltő válaszadók száma pedig 39 volt. Az adatokat az alábbi táblázat szemlélteti.²

Adatközlők	Magyar anyanyelvű	%	Szlovák anyanyelvű	%
Magyar kérdőívet kitöltő adatközlők	40	100	0	0
Szlovák kérdőívet kitöltő adatközlők	1	2,5	39	97,5

4. táblázat. *Az adatközlők első nyelv (anyanyelv) szerinti bontásban*

Az eredmények nem tükrözik azt az elvárásunkat, hogy a nemzetiségi hovatartozás és az első nyelv (anyanyelv) kategóriái nem esnek egybe, amint az más települések esetében tapasztalható (vö. Gyurgyík 2014, Mrva–Szilvássy 2011, Pusztay 2017, Simon 2020, Sorbán 2014).

² A szlovákiai magyarok nyelvhasználatához, nyelvhasználati problémáikhoz, kódkészletéhez vö. pl. Cs. Nagy–N. Császi 2015; Lanstyák 2000, 2018; Menyhart–Presinszky–Sándor 2009; Misad 2019; Presinszky 2011, Sándor 2004, 2011; Simon 2010a, 2017.

A felmérés adatainak bemutatása

Nyelvi kompetenciák

Nyelvváltozat	Egyáltalán nem tudom						Közepesen		Tökéletesen tudom						Σ	%
	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%		
Magyar köz- és irodalmi nyelv	0	0	3	7,5	4	10	6	15	7	17,5	7	17,5	13	32,5	40	100
Nyelvjárás	4	10	2	5	0	0	5	12,5	6	15	7	17,5	16	40	40	100

5. táblázat. A magyar nyelvtudás szintje, az adatközlők önbevallása alapján (magyar kérdőívet kitöltők)

Az eredmények azt mutatják, hogy a magyar kérdőívet kitöltő adatközlők többsége saját bevallása alapján jól tudja mind a magyar köz- és irodalmi nyelvet, mind a lakhelyén használatos nyelvjárást. A magyar kérdőívet kitöltő adatközlők 67,5%-a az 5., 6. és a 7. szinten tudja használni a standardot. Az adatközlők 72,5%-a használja a nyelvjárást az 5., 6. és a 7. szinten. A magyar adatközlők jól vagy kiválóan tudják mindkét említett nyelvváltozatot, ugyanakkor a nyelvjárást tökéletesebben, mint a standardot.

Véleményünk szerint az adatok valósak, egyéb megfigyeléseink szerint is a vágsellyeiek erősen nyelvjárásiasan beszélnek. Ugyanakkor az is feltételezhető, hogy az adatközlők nem tudnak éles különbséget tenni a magyar köznyelv és a nyelvjárás között. A köznyelvet vélhetően a magyar médiában használt nyelvvél azonosítják, s azt ugyan passzívan ismerik, aktívan viszont kevésbé használják.

Nyelvváltozat	Egyáltalán nem tudom						Közepesen		Tökéletesen tudom						Σ	%
	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%		
Szlovák köz- és irodalmi nyelv	0	0	0	0	0	0	1	2,5	6	15	5	12,5	28	70	40	100
Nyelvjárás	11	27,5	3	7,5	9	22,5	2	5	2	5	2	5	5	12,5	34	85

Megjegyzés*: A nyelvjárás ismeretéről 6 személy (15%) nem nyilvánítt véleményt.

6. táblázat. A szlovák nyelvtudás szintje, az adatközlők önbevallása alapján (szlovák kérdőívet kitöltők)

A táblázat szemlélteti, hogy a szlovák kérdőívet kitöltő adatközlők jobban tudják használni a szlovák köz- és irodalmi nyelvet, mint a lakóhelyükön használt nyelvjárást. A szlovák kérdőívet választó adatközlők 97,5%-a használja a standardot az 5., 6. és a 7. szinten, míg a nyelvjárást csupán 22,5%-uk tudja alkalmazni az 5., 6. és 7. szinten.

Az adatok alapján feltételezhető, hogy a szlovák nyelvjárások használatának nincs nagy hagyománya. A kérdés összefüggésbe hozható a második világháborút követő kitelepítéssel/lakosságcserevel is. Ez a régió a második világháborúig szinte teljes mértékben magyarlakta terület volt. A kitelepítés/lakosságcsere során a Szlovákiában élő magyarokat Magyarországra, a Magyarország területén élő szlovákokat pedig Szlovákiába telepítették át. Véleményünk szerint a Magyarországról áttelepült szlovákok nem tudtak azonosulni az itteni szlovák nyelvjárással, ezért inkább áttértek a szlovák köznyelv használatára, illetve a magyart is használhatták.

A Vágsellyei járásban élő szlovák anyanyelvű polgárok körében jellemző a standard szlovák nyelven való kommunikáció.

Nyelvválasztás különféle nyelvhasználati szintereken

Kérdéseink között olyanok is szerepeltek, amelyekkel a magyar standard és nyelvjárások, illetve a szlovák standard és nyelvjárások jelenlétét vizsgáltuk különféle nyelvhasználati szintereken. Az erre vonatkozó kérdésünk a következő volt: *Milyen gyakran beszél a megadott nyelvváltozaton az iskolában/a munkahelyen és a közéletben?* Az eredményeket az alábbi táblázatban ismertetjük.

A magyar köz- és irodalmi nyelv (standard) az iskolában, az utcán, a hivatalban

Nyelvhasználati szintér/ beszédhelyzet	Soha						Közepesen		Gyakran						Σ	
	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%		%
Iskolában/ munkahelyén	7	17,5	5	12,5	6	15	3	7,5	5	12,5	5	12,5	9	22,5	40	100
Baráti körben	5	12,5	4	10	6	15	3	7,5	3	7,5	7	17,5	12	30	40	100
Ismerősökkel	2	5	5	12,5	9	22,5	2	5	4	10	6	15	12	30	40	100
Üzletben	2	5	4	10	9	22,5	5	12,5	4	10	6	15	10	25	40	100
Hivatalban	6	15	5	12,5	3	7,5	5	12,5	9	22,5	5	12,5	7	17,5	40	100

7. táblázat. *Milyen gyakran használja a magyar köz- és irodalmi nyelvet az iskolában/munkahelyén, barátaival, ismerőseivel az utcán, az üzletekben, hivatalokban (magyar kérdőívet kitöltő adatközlők)?*

A magyar kérdőívet kitöltő adatközlők többsége gyakran használja a magyar köznyelvet iskolában, munkahelyén, baráti társaságban, ismerősi körben, üzletekben és hivatalokban egyaránt. Az adatközlők 45%-a ritkán, 47,5%-a gyakran használja a standard nyelvváltozatot munkahelyén vagy az iskolában. Ez valószínűleg annak tudható be, hogy a magyar anyanyelvű polgárok többsége szlovák körben dolgozik. Ennek okán kénytelenek szlovákul megnyilvánulni az adott szinten.

Megállapítható tehát, hogy a Vágsellyei járás lakosai igyekeznek magyar standardon kommunikálni az élet minden területén, amennyiben ez megvalósítható.

A magyar nyelvjárás az iskolában, az utcán, a hivatalokban

	Soha						Közepesen		Gyakran						Σ	%
	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%		
Iskolában/ munkahelyén	12	30	3	7,5	3	7,5	7	17,5	4	10	6	15	5	12,5	40	100
Baráti körben	10	25	2	5	3	7,5	4	10	4	10	7	17,5	10	25	40	100
Ismerősökkel	10	25	3	7,5	2	5	5	12,5	7	17,5	8	20	5	12,5	40	100
Üzletben	9	22,5	4	10	4	10	6	15	7	17,5	5	12,5	5	12,5	40	100
Hivatalban	23	57,5	5	12,5	2	5	2	5	3	7,5	2	5	3	7,5	40	100

8. táblázat. *Milyen gyakran beszél az adatközlő magyar nyelvjárásban az iskolában/munkahelyén, barátaival, ismerőseivel az utcán, az üzletekben, hivatalokban (magyar kérdőívet kitöltő adatközlők)?*

A magyar adatközlők több mint fele (62,5%) szinte soha nem beszél nyelvjárásban munkahelyén, illetve az iskolában. Ennek oka az előbb említett szlovák nyelvű munkahelyi közösség lehet.

Az adatközlők 42,5%-a gyakran, a következő 42,5%-a ritkán használja a nyelvjárást az üzletekben. A hivatalokban szinte soha, vagy ritkán beszélnek nyelvjárásban (80%). Ez betudható annak is, hogy a Vágsellyei járás hivatali posztjait főleg szlovák anyanyelvű személyek töltik be. Ezért a magyar nyelvű lakosság nagy része vagy szlovák nyelven, vagy ritkább esetben magyar köznyelven kommunikál ezen a szinten. Mindemellert különösen a hivatalok és az üzletek az olyan területek, ahol az emberek általában nem szívesen beszélnek nyelvjárásban. Az ilyen szintereken tudatosan törekednek arra, hogy a standardon fejezzék ki magukat. Ahogy közeledünk a közéletitől az intim

szféra felé, az adatközlőink egyre gyakrabban használják a nyelvjárást; például az ismerőseikkel való társalgás során is (50%).

Néhány kérdésünkkel arra szerettünk volna választ kapni, hogy az adatközlők miként vélekednek az államnyelv ismeretének fontosságáról, mennyire lényeges számukra az államnyelv használata az országban.

Nyelvekkel kapcsolatos attitűdök

A különféle nyelvhasználati szintereken megjelenő nyelvek, nyelvi kompetenciák vizsgálata mellett a nyelvekhez való attitűdöket is vizsgáltuk adatközlőink körében. Felmérésünkben fontosnak tartottuk feltérképezni azt, hogy a kétnyelvű lakosság hogyan vélekedik a szlovák nyelvtudás jelentőségéről, e tekintetben milyenek az elvárásaik.

Válasz	Σ	%
Nem muszáj, hogy megértesse magát szlovákul	1	2,5
Meg kell, hogy tudja értetni magát szlovákul	26	65
Maga kell hogy eldöntse, milyen mértékben van szüksége a szlovák nyelv használatára	1	2,5
Társadalmi helyzetének megfelelően kell tudnia az államnyelvet	12	30
Kitűnően kell tudnia szlovákul	0	0
Összesen	40	100

9. táblázat. *Mennyire kell tudnia a Szlovák Köztársaság állampolgárának az államnyelvet (magyar kérdőívet kitöltő adatközlők)?*

A válaszadók nagy részének véleménye alapján (65%) egy szlovák állampolgárnak meg kell tudnia magát értetni szlovákul, függetlenül attól, milyen kisebbséghez tartozik. Mások szerint (30%) társadalmi helyzetüknek megfelelően kell tudni az államnyelvet.

Véleményünk szerint ez érthető magatartás, hiszen elsősorban az lehetne a valós elvárás, hogy egy nem szlovák anyanyelvű állampolgár meg tudja magát értetni szlovákul.

Válasz	Σ	%
Nem muszáj, hogy megértesse magát szlovákul	3	7,5
Meg kell hogy tudja értetni magát szlovákul	23	57,5
Maga kell, hogy eldöntse, milyen mértékben van szüksége a szlovák nyelv használatára	0	0
Társadalmi helyzetének megfelelően kell tudnia az államnyelvet	6	15
Kitűnően kell tudnia szlovákul	8	20
Összesen	40	100

10. táblázat. *Mennyire kell tudnia a Szlovák Köztársaság állampolgárának az államnyelvet (szlovák kérdőívet kitöltő adatközlők)?*

A szlovák kérdőívet kitöltők 57,5%-a szerint egy szlovák állampolgárnak meg kell tudnia magát értetni szlovákul. Tovább, a válaszadók 20%-a szerint egy szlovák állampolgárnak kitűnően kellene tudnia a szlovák nyelvet, további 15%-uk véleménye alapján pedig társadalmi helyzetének megfelelően kellene tudnia az államnyelvet.

A két csoport között lényeges különbségeket fedeztünk fel. A magyar kérdőívet kitöltők közül egy sem választotta azt a lehetőséget, hogy a szlovák állampolgároknak kitűnően kell tudniuk az államnyelvet. Ennek ellenére a szlovák kérdőívet kitöltők közül 8-an (20%) is ezt az eshetőséget választották. Véleményünk szerint ez egy kevésbé lojális álláspont, viszont jól tükrözi a többségi magatartásmintát.

A magyar adatközlők 30%-a szerint a magyar anyanyelvűeknek a társadalmi helyzetüknek megfelelően kellene tudniuk a szlovák nyelvet, ellenben a szlovák adatközlőknek csupán 15%-a vallotta ugyanezt.

Véleményünk szerint egy nem szlovák anyanyelvű állampolgárnak általában nem szükséges tökéletesen tudnia szlovákul, fontosabb, hogy meg tudja magát értetni az adott nyelven.

Általános emberi értékekkel kapcsolatos attitűdök

Az egyéb kérdések között arra is rákérdeztünk, milyen általános emberi értékekkel azonosulnak az adatközlők, mennyire tartják ezeket fontosnak, illetve, van-e az értékek tisztelete tekintetében különbség a két adatközlői csoport között (vö. Lampl 2007, 2012, 2018).

	Nincs jelentősége						Közömbös		Nagyon nagy jelentősége van							
	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%	9	%
Foglalkozás	1	2,5	0	0	0	0	4	10	5	12,5	13	32,5	17	42,5	0	0
Szabadság	1	2,5	0	0	0	0	2	5	4	10	15	37,5	18	45	0	0
Képzettség	0	0	0	0	1	2,5	6	15	4	10	12	30	17	42,5	0	0
Egészség	0	0	0	0	0	0	2	5	1	2,5	4	10	32	80	1	2,5
Demokrácia	0	0	0	0	3	7,5	6	15	8	20	9	22,5	14	35	0	0
Anyanyelv	0	0	0	0	0	0	3	7,5	6	15	10	25	21	52,5	0	0
Család	0	0	0	0	0	0	1	2,5	1	2,5	9	22,5	29	72,5	0	0
Nemzetiség	0	0	1	2,5	0	0	2	5	4	10	11	27,5	22	55	0	0
Vagyon	3	7,5	2	5	2	5	6	15	5	12,5	12	30	10	25	0	0
Vallás	4	10	1	2,5	2	5	4	10	8	20	8	20	13	32,5	0	0

Megjegyzés*: A 9. oszlop a nem válaszolt kategóriát jelöli.

11. táblázat. *Mennyire tartja fontosnak/milyen jelentőséget tulajdonít az adatközlő a következő értékeknek (magyar kérdőívet kitöltők)?*

A fenti táblázatból megállapítható, hogy a magyar kérdőívet kitöltők számára a legnagyobb érték az egészség (80%), ezt követi a család (72,5%), a nemzetiség (55%) és nem utolsósorban az anyanyelv (52,5%). Ezek az adatok is jól mutatják, hogy a vágsellyeiek számára egyformán fontos a nemzetiségi öntudat és az anyanyelv. A magyar kérdőívet kitöltő adatközlők szerint a legkevésbé fontos a vagyon megléte.

	Nincs jelentősége						Közömbös		Nagyon nagy jelentősége van							
	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%	9	%
Foglalkozás	0	0	0	0	0	0	0	0	6	15	5	12,5	29	72,5	0	0
Szabadság	1	2,5	0	0	0	0	2	5	4	10	3	7,5	30	75	0	0
Képzettség	0	0	0	0	0	0	1	2,5	6	15	5	12,5	28	70	0	0
Egészség	0	0	0	0	0	0	2	5	2	5	1	2,5	34	85	1	2,5
Demokrácia	1	2,5	1	2,5	2	5	4	10	3	7,5	6	15	22	55	1	2,5
Anyanyelv	0	0	0	0	0	0	3	7,5	4	10	4	10	29	72,5	0	0
Család	0	0	0	0	0	0	2	5	3	7,5	3	7,5	32	80	0	0

Nemzetiség	2	5	1	2,5	2	5	7	17,5	3	7,5	3	7,5	22	55	0	0
Vagyon	5	12,5	2	5	3	7,5	6	15	6	15	5	12,5	13	32,5	0	0
Vallás	12	30	2	5	1	2,5	8	20	6	15	1	2,5	10	25	0	0

Megjegyzés*: A 9. oszlop a nem választott kategóriát jelöli.

12. táblázat. *Mennyire tartja fontosnak/milyen jelentőséget tulajdonít az adatközlő a következő értékeknek (szlovák kérdőívet kitöltők)?*

A szlovák kérdőívet kitöltő adatközlők számára a legnagyobb érték az egészség (85%), ezt követi a család (80%), majd a szabadság (75%), az anyanyelv (72,5%) és a foglalkozás (72,5%). Számukra a legjelentéktelenebb érték a vallás, illetve a vagyon megléte. Érdekes, hogy a vágsellyei szlovák adatközlőknek nem annyira fontos a nemzetiség, mint magyar társaiknak. Ez vélhetően azért van, mert számbelileg a többségi nemzethez tartoznak, nemzetiségükben nem érzik magukat veszélyeztetettnek.

Megfigyelhetjük, hogy a magyar kérdőívet kitöltők és a szlovák adatközlők közt lényeges különbségek vannak. A legmagasabb szinten (7) a magyar adatközlők 52,5%-a számára nagyon fontos az anyanyelv megtartása, míg szlovák társaiknál ez az érték magasabb (72,5%). Ha azonban összevonnuk az adatokat (5., 6., 7. szint), akkor az arány teljesen megegyezik 37:37 (92,5% : 92,5%). A nemzetiség kérdésénél az arányok a legmagasabb szinten (7) megegyeznek (55%). Ha azonban összevonnuk az adatokat (5., 6., 7. szint), akkor az arány 37:28 (92,5% : 70%) a magyarok javára. Ezek az adatok az irányba mutatnak, hogy a magyar kérdőívet kitöltők számára kevésbé fontos az anyanyelv, mint a szlovák adatközlőknek; úgy tűnik, mintha elfogadnák azt, hogy a szlovák nyelv rangját, funkcióját tekintve felsőbbrendű, államnyelv. Mindkét adatközlői csoport esetében a vallás és a vagyon áll az utolsó helyen, de nem ugyanabban a sorrendben.

Idegen nyelvi hatás

Az anyanyelv használatával kapcsolatban arra is rákérdeztünk, hogyan vélekednek az adatközlők az idegen, elsősorban az angol nyelvi hatással kapcsolatban, illetve, hogy az okozhatja-e az anyanyelv jellegzetességeinek háttérbe szorulását, elvesztését.

Adatközlők	Egyáltalán nem						Nem tudom		Határozottan igen						Σ	%
	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%		
Magyar kérdőívet kitöltők	1	2,5	3	7,5	6	15	11	27,5	11	27,5	5	12,5	3	8	40	100
Szlovák kérdőívet kitöltők	5	12,5	9	22,5	11	27,5	7	18	5	12,5	2	5	1	2,5	40	100

Megjegyzés*: A számok jelentése: 1 – egyáltalán nem, 2 – nem, 3 – inkább nem, 4 – nem tudom, 5 – inkább igen, 6 – igen, 7 – határozottan igen.

13. táblázat. *Van-e ok aggodalomra az idegen nyelvi hatás, a magyar/szlovák nyelv jellegzetességeinek elvesztése miatt (magyar és szlovák kérdőívet kitöltők)?*

A magyar kérdőívet kitöltők 25%-a szerint nem kell aggodni a magyar nyelv jellegzetességeinek elvesztése miatt, amit az idegen nyelv használata okoz. További 48%-uk gondolja azt, hogy van okuk az aggodalomra. Vélekedésük szerint számos esetben alkalmazunk idegen eredetű szavakat mindennapi kommunikációnk során. Ezek főleg a szlovák és angol nyelvből átvett különféle típusú kölcsönszavak. Az államnyelv nagyon gyakran hatást gyakorol a kisebbségi nyelvekre, olykor szavakat veszünk át a többségi nyelvből és kezdjük el alkalmazni a mindennapi életben.

A szlovák kérdőív adatközlőinek többsége szerint (25 – 62,5%) nem kell féltetni a szlovák nyelvet, annak jellegzetességeit az idegen nyelvi hatásoktól. Ez a magatartás a nyelvi komfortérzetükkel magyarázható. Egyikük vélekedése szerint, igaz, hogy a szlovák nincs kisebbségi nyelvi státuszban az országban, ennek ellenére más nyelvek, mint például az angol, hatással lehetnek rá.

Megjegyezzük, hogy számos átvétel van a szlovák nyelvben is, ezek főleg angol eredetű szavak. Elmondható tehát, hogy a szlovák nyelv is ki van téve az idegen hatásnak, ugyanakkor hordozói nem aggodnak miatta.

Előny-e a többnyelvűség?

Szlovákia többnyelvűségével kapcsolatban arról kérdeztük meg az adatközlőket, hogy kedvezőnek vagy kedvezőtlennek tűnik-e számukra az a körülmény, hogy többnyelvű országban élnek.

Válasz	Magyar kérdőívet kitöltők	%	Szlovák kérdőívet kitöltők	%
Nagyon kedvezőtlen	1	2,5	0	0
Kedvezőtlen	4	10	1	2,5
Inkább kedvezőtlen	5	12,5	4	10
Nem tudom megítélni	4	10	9	22,5
Inkább gazdagító	9	22,5	20	50
Gazdagító	16	40	6	15
Nagyon gazdagító	1	2,5	0	0

14. táblázat. *Hogyan ítéli meg azt a körülményt, hogy Szlovákiában a többségi (szlovák) nyelven kívül több nyelv is használatos?*

A magyar kérdőívet kitöltő adatközlők véleménye nagyon megoszlik, vegyes képet mutat. A válaszadók többsége 26 (65%) szerint gazdagító, hogy az országban a többségi nyelven kívül több kisebbségi nyelv is használatos, viszont 10 (25%) válaszadó szerint ez inkább kedvezőtlen.

Adatközlőink valószínűleg a kisebbségi nyelvek helyzetét vehették figyelembe Szlovákiában. Egyikük véleménye szerint előfordulnak olyan esetek, amikor egy kisebbségi csoporthoz tartozó beszélőt nemzetiségi hovatartozása miatt megbélyegeznek. Olykor a többségi nyelvtől eltérő nyelvet használó személyeket negatív megkülönböztetés éri. Az ilyen esetek miatt a kisebbségi nyelvet használók – negatív tapasztalatuk birtokában – kedvezőtlennek tekintetik azt, hogy Szlovákia területén több kisebbségi nyelv is használatos.

A szlovák kérdőívet kitöltők közül 26 (65%) szerint inkább gazdagító az a körülmény, hogy a többségi nyelven kívül több kisebbségi nyelv is használatos az országban. Véleményünk szerint ez az alapállás örvendetes, emellett azonban viszonylag magas a „nem tudom” válaszok aránya is.

Nyelvi tolerancia

Az egyéb tényezőket vizsgáló egyik kérdés arra vonatkozott, hogy benyomásokot szerezzünk az adatközlők nyelvi toleranciájáról (vö. Kiss J. 1995, Kiss Z. 2008), arról, hogy milyen módon képesek elfogadni a másságot. Az erre vonatkozó kérdésünk így hangzott: *Hogyan hatnak önre az idegen nyelvű (nem magyar, nem szlovák) címek és feliratok?*

Válasz	Magyar kérdőívet kitöltők	%	Szlovák kérdőívet kitöltők	%
Zavarnak, mert nem értem	3	7,5	0	0
A hazait (szlovák, magyar nyelvűt) részesítem előnyben	5	12,5	12	30
Nem zavarnak	19	47,5	16	40
A globalizálódott világ velejárói	11	27,5	11	27,5
Örülök neki, örömmel fogadom őket	1	2,5	0	0
Összesen	39	97,5	39	97,5

15. táblázat. *Hogyan hatnak önre az idegen nyelvű (nem magyar, nem szlovák) címek és feliratok?*

A fenti táblázatból kiolvasható, hogy a magyar kérdőívet kitöltő adatközlők többségét 19 (47,5%) nem zavarják az idegen nyelvű feliratok, 11 válaszadó (27,5%) szerint az idegen nyelvű címek és feliratok a globalizálódott világ velejárói. Egyikük szerint az idegen nyelvű kifejezések (főleg az angol nyelvek) lassan beépülnek nyelvünkbe, annak ellenére, hogy sok esetben az adott kifejezés magyar nyelvű megfelelőjét lenne célszerű használni.

A szlovák kérdőívet kitöltő adatközlők is hasonlóan vélekednek. Egy esetben azonban nem egyeznek a nézetek. A szlovák kérdőívet kitöltők közül 12 (30%) a hazai címeket, feliratokat részesíti előnyben, ellentétben a magyar kérdőívet kitöltőkkel 5 (12,5%). A két csoport közti nézetbeli különbség e tekintetben jelentős, 17,5%-nyi.

Külön kérdéssel vizsgáltuk azt is, hogy az adatközlők hogyan vélekednek az angol nyelvnek az Európai Unióban betöltött szerepéről; ti., hogy az a fő kommunikációs nyelv az EU tagállamaiban.

Adatközlők	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%	Σ	%
Magyar kérdőívet kitöltők	2	5	4	10	3	7,5	6	15	10	25	11	27,5	4	10	40	100
Szlovák kérdőívet kitöltők	1	2,5	3	7,5	4	10	7	17,5	13	32,5	8	20	4	10	40	100

Megjegyzés*: 1 – egyáltalán nem, 2 – nem, 3 – inkább nem, 4 – nem tudom, 5 – inkább igen, 6 – igen, 7 – határozottan igen.

16. táblázat. *Az angol nyelvnek az EU tagállamai közös kommunikációs eszközének kellene lennie?*

A magyar és a szlovák kérdőívet kitöltők egyöntetű véleménye az, hogy az Európai Unió tagállamainak közös kommunikációs eszközének az angol nyelvnek kell lennie.

Ez a vélemény azt tükrözi, hogy az angol nyelvet világnyelvnek tekintik. Egy magyar adatközlő véleménye: Az Európai Unió tagállamai közötti kommunikáció során elengedhetetlen egy közös, mindennapi kommunikációs eszköz funkcionálása. Erre természetesen a legjobb megoldás egy olyan nyelv választása, amit nagyon sokan ismernek és használnak a gyakorlatban. Az angol nyelvet szinte minden országban oktatják, tehát ez a választás teljesen nyilvánvalónak tűnik.

Összegzés

Dolgozatunk a szlovákiai Vágsellye kétnyelvűségével foglalkozik. A város, illetve a régió, nemzetiségi eloszlását tekintve vegyes, hiszen a lakosság 60,7%-a szlovák nemzetiségű, a magyar nemzetiségűek százalékaránya pedig 26,3%.

A terület magyarságának létszáma évről évre csökken, ezt bizonyítják a népszámlálási adatok. A magyarok arányának folyamatos csökkenését valószínűleg a szlovák nemzetiségűek betelepülése is okozhatja, hiszen a közeli Pozsonyból sokan itt telepsznek le. Az utóbbi három népszámlálási adat egyértelműen bizonyítja a magyarság lélekszámának folyamatos csökkenését.

Az 1991 és 2001 közötti időszakban a magyarok százalékaránya 4,4%-kal csökkent, ugyanakkor a 2001 és 2011 közötti időszakban már 9,3%-os a csökkenés.

Az empirikus kutatás segítségével képet kaptunk Vágsellye lakosainak nyelvhasználatáról. Az adatokból megállapítható, hogy a helyi szlovák nemzetiségű személyeknek számos esetben vannak magyar nemzetiségű felmenőik, illetve sokan közülük beszélnek is a nyelvet. Megállapítható, hogy a két nemzet egymást tolerálva él Vágsellyén és a környező falvakban.

A vágsellyei magyarok a hivatalokban túlnyomórészt szlovákul kommunikálnak, hiszen a közigazgatási intézményekben dolgozó személyek többsége szlovák nemzetiségű, és szlovák domináns kétnyelvű. Így nem adottak a feltételek a magyar nyelv hivatali használatára. Ez azonban egy további kérdés.

Az empirikus kutatás során az adatközlőket megkérdeztük arról is, hogy mennyire fontos számukra a nemzeti identitás megtartása a családban, iskolában és a közéletben. A magyar nemzetiségűek többsége szerint fontos megőrizniük nemzetiségi identitásukat. Ez egy pozitív hozzáállás, ami némi reményt jelenthet a jövőre nézve.

Irodalom

- Cs. Nagy Lajos – N. Császi Ildikó. 2015. *Magyar nyelvjárások*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Dohányos Róbert – Lelkes Gábor – Tóth Károly szerk. 2004. *Nemzeti és etnikai kisebbségek Szlovákiában*. Somorja–Dunaszerdahely: Fórum Kisebbségkutató Intézet – Lilium Aurum Könyvkiadó.
- Gyurgyík László. 2001. *Népszámlálás: A szlovákiai magyarság demográfiai, valamint település- és társadalomszerkezetének változásai az 1990-es években*. Pozsony: Kalligram Kiadó.
- Gyurgyík László. 2004. *Asszimilációs folyamatok a szlovákiai magyarság körében* (Mercurius Könyvek). Pozsony: Kalligram Könyvkiadó.
- Gyurgyík László szerk. 2014. *A szlovákiai magyarság demográfiai folyamatai 1989-től 2011-ig*. Somorja–Dunaszerdahely: Fórum Kisebbségkutató Intézet.
- Kiss Jenő. 1995. *Társadalom és nyelvhasználat: Szociolingvisztikai alapfogalmak*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Kiss Jenő. 2003. *Magyar dialektológia*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Kiss Zita Margit. 2008. Mit ér a nyelv, ha magyar? In *Nyelvek és kultúrák dialógusa. Apáczai-füzetek 3.*, szerk. Lőrincz Ildikó. 9–24. Győr: Nyugat-magyarországi Egyetem, Apáczai Csere János Kar.
- Korec, Pavol – Lauko, Viliam – Tolmáči, Ladislav – Zubrický, Gabriel – Mičietová, Eva szerk. 1997. *Kraje a okresy Slovenska*. Pozsony: Q111.
- Lampl Zsuzsanna. 2007. *Magyarnak lenni: A szlovákiai magyarok értékrendje*. Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet.
- Lampl Zsuzsanna. 2012. *A szlovákiai magyarok szociológiája*. Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet.
- Lampl Zsuzsanna. 2018. *A szlovákiai magyarok szociológiája*. Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet.
- Lanstyák István. 2000. *A magyar nyelv Szlovákiában*. Budapest–Pozsony: Osiris Kiadó – Kalligram Könyvkiadó – MTA Kisebbségkutató Műhely.
- Lanstyák István. 2018. *Nyelvalakítás és nyelvi problémák*. Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet – Gramma Nyelvi Iroda.
- Menyhárt József – Presinszky Károly – Sándor Anna. 2009. *Szlovákiai magyar nyelvjárások*. Nyitra: Konstantin Filozófus Egyetem.
- Mészáros Iona. 2017. *Szülőfalum Zsigárd*. Dunaszerdahely: Valeur.
- Misad Katalin. 2019. *Nyelvhasználat kétnyelvű környezetben*. Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet – Gramma Nyelvi Iroda.
- Mrva Marianna – Szilvássy Tímea. 2011. Kétnyelvűség a dél-szlovákiai településeken. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 13 (1): 37–58.

- Presinszky Károly. 2011. A szlovákiai magyar nyelvjárások területi egységei. In *Nyelv: Magyarok Szlovákiában VII. kötet*, szerk. Szabó Mihály Gizella – Lanstyák István. 201–219. Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet.
- Pusztay János. 2017. Anyanyelv kisebbségi és nemzetiségi helyzetben. In *Anyanyelv és nemzeti jövő*, szerk. Pomozi Péter. 58–68. Budapest: Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága.
- Sándor Anna. 2004. *A Nyitra-vidéki magyar nyelvjárások atlasza*. Pozsony: Kalligram Könyvkiadó.
- Sándor Anna. 2011. A magyar nyelvjárások helyzete és kutatása Szlovákiában. In *Nyelv: Magyarok Szlovákiában VII. kötet*, szerk. Szabó Mihály Gizella – Lanstyák István. 181–192. Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet.
- Simon Szabolcs. 2010a. *Nyelvi szondázások*. 36–63. Dunaszerdahely: Lilium Aurum Kiadó.
- Simon Szabolcs. 2010b. A magyar és a szlovák nyelv választása három szlovákiai magyar településen. In *Nyelvi szondázások*, szerk. Uő. 104–122. Dunaszerdahely: Lilium Aurum Kiadó.
- Simon Szabolcs. 2017. Nyelvi változók a szlovákiai magyar nyelvváltozatokban. In *Kétnyelvűség térben és időben*, szerk. Misad Katalin. 106–126. Pozsony: Senczi Molnár Albert Egyesület.
- Simon Szabolcs. 2020. Kétnyelvűség, nyelvi tájkép a szlovákiai Komárom városában. *Hungarológiai Közlemények* 51 (3): 13–30.
- Sorbán Angella. 2014. Nyelv(ek) és identitás: Adalékok a kétnyelvűség és az identitás kérdésköréhez kisebbségi helyzetben. In *A nyelv közösségi perspektívája*, szerk. Magyar Sára – Bartha Krisztina. 16–26. Nagyvárad–Kolozsvár: Erdélyi Múzeum Egyesület – Partium Kiadó.
- Süle, Peter – Nagy Róbert – Brúder, Tomáš red. 2005. *Encyklopédia miest a obcí Slovenska*. Lučenec: PS-LINE.
- Vadkertý Katalin. 2002. *A kitelepítéstől a reszlovakizációig*. Pozsony: Kalligram Könyvkiadó.

Internetes források

- A Vágsellyei járás nemzetiségi eloszlása 1991-ben, 2001-ben és 2011-ben*. A velemjáró weboldal településtárából.
<https://www.velemjaro.sk/telepulestar?fbclid=IwAR1ZS70tyRYYwgjXP25EHOznYWB02R086KrF2YN2Zqt3ubYI3-vAtDxwWyM> (2020. ápr. 18.)
- A Vágsellyei járás térképe*. Szlovákiai Magyar Adatbank.
<http://adatbank.sk/lexikon/vagsellyei-jaras/?fbclid=IwAR3c-1BS-uP6nDSDwB9apjjvYl5R8DUSGqGkuMrFTkhEe0P0ERJA2bn-AE> (2020. ápr. 18.)
- A Vágsellyei járás nemzetiségi megoszlása 2011-ben*. Szlovákiai Magyar Adatbank.
http://adatbank.sk/lexikon/vagsellyei-jaras/?fbclid=IwAR07PdbtH_NFoESVH6dRaWkdhCmDTXGm-MJMpxiAAK_8o6gWmD5xCJ-JyUc (2020. ápr. 18.)

A kisebbségi nyelvhasználatról szóló törvény. SLOV-LEX.

https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1999/184/vyhlasene_znenie.html?fbclid=IwAR3pEke65oM11UOWCUticDnQhqMDPYUG2LBe2K2q6dxAvlSYpVixOBvv9ls (2020. ápr. 26.)

Az államnyelv használatáról szóló nyelvtörvény, Zákony pre ľudí.

<https://www.zakonypreludi.sk/zz/1995-270?fbclid=IwAR3QmBs-tB1m6IwEgPjg5wdsrFoHX9UCSjuHtiNQRpJld5IPwKCEa6Utlek> (2020. ápr. 26.)

Térkép a szlovákiai magyarság területi elhelyezkedéséről, Mad'ari.

<http://madari.sk/otazky-a-odpovede/madari-na-slovensku/kto-je-madar-na-slovensku> (2020. máj. 1.)

BILINGUALISM IN THE TOWN OF SAĽA IN SLOVAKIA

The main aim of this thesis is to survey and study the bilingualism in the town of Saľa and its district in Slovakia. It is divided into two parts. The first is the theoretical part which offers an insight into the district's history and present, as well as its ethnic nationalities, in particular Hungarians' living in Slovakia. This is followed by the empirical part which shows the results of the research. The aim of the research was to examine the bilingualism in the district of Saľa together with the ethnic composition, nationality and language competences of the informants and their family members. Finally, the dialects were also observed, and the opinions of the informants regarding their values were mapped.

Keywords: bilingualism, bilingual informants, domain of language use, Hungarian speaking community in Slovakia, language competence

DVOJEZIČNOST GRADA VAGŠELJE

Cilj rada je da prikaže stanje dvojezičnosti u slovačkom gradu Vagšelj, na uzorkovanom materijalu. U prvom delu rada daje se prikaz istorije grada i okoline, sadašnjeg stanja i kretanja nacionalnog sastava stanovništva. Drugi deo rada prikazuje rezultate empirijskog istraživanja. Cilj istraživanja je bio da se sagleda stanje dvojezičnosti u gradu Vagšelj, jezička kompetencija ispitanika, njihove jezičke navike u društvenoj i privatnoj sferi, kao i da se prikaže njihov vrednosni stav prema pitanju dvojezičnosti.

Ključne reči: dvojezičnost, bilingvalni ispitanici, oblasti upotrebe jezika, mađarski govornici u Slovačkoj, jezička kompetencija